

РЕЦЕНЗІЯ

**кандидата педагогічних наук, доцента Л.П. Степанової
на дисертацію ГаоДесян**

**«Формування готовності майбутніх учителів музики до керівництва
вокально-хоровими колективами учнівської молоді», представлену на
здобуття наукового ступеня доктора філософії у галузі знань 01 Освіта за
спеціальністю 014 Середня освіта (музичне мистецтво)**

Актуальність дослідження. Сучасні тенденції розвитку освіти посилили потребу формування фахівця, здатного до дослідження, пізнання сфер оточення, практики і діяльності, отримання ґрунтовного багажу знань і діяльнісних напрацювань. Урахування у процесі вокально-хорового навчання студентів на факультетах мистецтв педагогічних університетів стратегій і тактик керівництва творчим процесом може сприяти продуктивності і результативності формування компетентного фахівця, здатного до продуктивного керівництва у векторі координації навчального процесу, виявлення достатніх і необхідних умов для прийняття рішень, самого процесу прийняття рішення, а також форм і методів організації та контролю його результативного втілення. Переоцінка у даному контексті змісту вокально-хорового навчання потребує переорієнтації на опанування студентами теоретично-практичними базисами педагогічної діяльності на принципах наукового керівництва творчим процесом, спрямованості на розвиток готовності майбутніх учителів музики до творчого оперування знаннями у вокально-хоровій діяльності, до самореалізації себе в якості керівника творчого колективу учнівської молоді. Тому цілком доцільно та своєчасно в поданому на рецензування дисертаційному дослідженні Гао Десян порушено проблему формування готовності майбутніх учителів музики до керівництва вокально-хоровими колективами учнівської молоді.

Ступінь наукової обґрунтованості результатів, сформульованих у дисертації, їх наукова новизна. Дисертаційна робота ГаоДесян містить нові обґрунтовані результати, які в першу чергу пов'язані з теоретичним обґрунтуванням та експериментальною перевіркою ефективності розробленої

поетапної методики формування готовності майбутніх учителів музики до керівництва вокально-хоровими колективами учнівської молоді та педагогічних умов її реалізації (активізація інтересу студентів до вокально-хорового навчання за управлінським типом; орієнтація студентів на планування, постановку цілей вокально-хорової роботи з опорою на активну творчу комунікацію з колективом; використання у педагогічній практиці форм, методів і засобів ефективного керівництва репетиційним процесом, актуалізація мистецької рефлексії майбутніх учителів музики; стимулювання студентів до самостійного керівництва, моніторингу та корекції з урахуванням специфіки вокально-хорової роботи).

Зокрема, автором спроектовано методичну модель формування готовності майбутніх учителів музики до керівництва вокально-хоровими колективами учнівської молоді, актуалізовано принципи формування готовності майбутніх учителів музики до керівництва вокально-хоровими колективами (цілеспрямованості, інформативності, діалогічності, диференціації, оперативного облаштування зворотного зв'язку, установки на випередження, максимізації ціннісних переваг для прийняття рішень, еврилогізації вокально-хорової діяльності); конкретизовано поняття «готовність майбутніх учителів музики до керівництва вокально-хоровими колективами учнівської молоді» та сутність його формування в процесі вокально-хорового навчання; розроблено структурні компоненти (мотиваційно-вольовий, когнітивно-комунікативний, операційно-рефлексивний, творчо-регулятивний), критерії, показники та рівні сформованості готовності до керівництва (високий, середній, низький).

Усі отримані автором результати є новими, достовірними та належно обґрунтованими. Коректна обробка та критичний аналіз теоретичного матеріалу, проведені емпіричні дослідження лягли в основу запропонованих автором положень і висновків щодо формування готовності майбутніх учителів музики до керівництва вокально-хоровими колективами учнівської молоді. Також, у дисертації значна увага приділена визначенню шляхів

підвищення якості вокально-хорового навчання майбутніх учителів музики, а результати експериментального дослідження, його кількісні та якісні показники, застосування різноманітних діагностичних методик підтверджують достовірність отриманих результатів та ефективність розробленої методики формування готовності майбутніх учителів музики до керівництва вокально-хоровими колективами учнівської молоді.

Дисертаційна робота базується на широкій джерельній базі (дисертаційні дослідження, автореферати, монографії, наукові статті у періодичних вітчизняних та зарубіжних виданнях, матеріали науково-практичних конференцій, електронних видань тощо), що складається з (224 найменування, з них 29 – іноземними мовами), які висвітлюють різні підходи до розуміння означеної проблеми. Це дозволяє вести мову про належний рівень обґрунтованості наукових положень, сформульованих у дисертації.

Структура та зміст дисертації.

Результати дисертаційного дослідження висвітлено в 12 публікаціях: п'яти статтях у наукових фахових виданнях України, одній у зарубіжному науковому виданні, шести статтях у збірниках матеріалів науково-практичних конференцій.

Структура роботи є логічною, відрізняється збалансованістю обсягу розділів та підрозділів, узгодженістю поставлених завдань дослідження і сформульованих висновків. Дисертаційна робота складається з анотації українською та англійською мовами, вступу, трьох розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку використаних джерел та додатків.

В *анотації* до дисертації відображено основні результати дослідження, наукова новизна отриманих результатів та їх практичне значення, ключові слова.

У *вступі* кваліфіковано виявлено та обґрунтовано актуальність теми наукового дослідження, її зв'язок із науковими плановими темами, визначено об'єкт, предмет, мету, завдання, методи наукового пошуку, наукову новизну і

практичне значення роботи, подано відомості про апробацію й упровадження результатів дослідження, наведено дані про публікації автора, структуру й обсяг дисертації, що дозволяє охарактеризувати науково-понятійний апарат як продуманий та обґрунтований.

У *першому розділі* викладено детальний аналіз наукової літератури з питань готовності майбутніх учителів музики до керівництва у вокально-хоровому навчанні, що дозволив актуалізувати необхідність впровадження наступних наукових підходів: системно-ситуаційного, інформаційно-аналітичного, синергетичного, компетентнісного, партисипативного, аксіологічного, діяльнісно-творчого. У дослідженні основні положення логічно вкладаються у низку обраних функцій: цільовизначальної, інформаційної, прогностичної, проєктувальної, організаційно-корпоративної, праксіологічної, операційно-координаційної, контрольної-оцінювальної, адаптивної, евристичної.

У *другому розділі* представлено розроблену компонентну структуру означеного педагогічного явища у взаємозв'язку мотиваційно-вольового, когнітивно-комунікативного, операційно-рефлексивного, творчо-регулятивного компонентів, до яких визначено критерії і показники, Встановлено три рівні сформованості означеного феномену – високий, середній, низький. Обґрунтовано систему *принципів* (принцип цілеспрямованості, принцип інформативності, принцип діалогічності, принцип диференціації, принцип оперативного облаштування зворотного зв'язку, принцип установки на випередження, принцип максимізації ціннісних переваг для прийняття рішень, принцип еврилогізації вокально-хорової діяльності) та педагогічних умов формування готовності студентів до керівництва колективами у процесі вокально-хорового навчання. Представлено методичну модель формування готовності майбутніх учителів музики до керівництва вокально-хоровими колективами учнівської молоді.

У *третьому розділі* наведено стратегію та вихідні положення дослідно-експериментальної роботи. Досить ретельно автором сплановано і

реалізовано експериментальну частину дослідження. Одержані результати констатувального експерименту природно вписуються в теоретичні викладки автора, наслідки виконання студентами творчих завдань ілюстровано яскравими прикладами і вдалим коментарями до них. За результатами констатувального експерименту у логіці поступового формування визначених компонентів формування готовності майбутніх учителів музики до керівництва вокально-хоровими колективами учнівської молоді експериментальну роботу висвітлено впродовж адаптивно-цільового, аналітично-конструктивного, процесуально-класифікаційного, результативно-коригувального етапів.

Представлено результати дослідно-експериментальної роботи та її статистичне опрацювання, виявлено позитивну динаміку формувальних впливів та підтверджено ефективність запропонованої методики формування готовності майбутніх учителів музики до керівництва вокально-хоровими колективами учнівської молоді.

Практичне значення наукових результатів. Значущість одержаних Гао Десян результатів для педагогічної науки полягає у презентованому авторському підході щодо формування готовності майбутніх учителів музики до керівництва вокально-хоровими колективами учнівської молоді шляхом упровадження авторської експериментальної методики, діагностичного інструментарію, запропонованих критеріїв, показників та рівнів оцінювання сформованості готовності студентів до керівництва вокально-хоровими колективами, які будуть доцільними під час педагогічної діагностики вокально-хорової діяльності майбутніх учителів музики. Розроблені методичні основи можуть сприяти визначенню практичних шляхів збагачення навчальних засобів, що орієнтують фахову підготовку майбутніх учителів музики на впровадження керівницьких технік у зміст дисциплін вокально-хорового циклу. Представлені в дисертації матеріали та висновки можуть бути використані для вдосконалення процесу вокально-хорового навчання на факультетах мистецтв педагогічних університетів. Аналіз різних

підходів до означеної проблеми складає теоретичну базу для проведення подальших наукових досліджень в системі мистецької освіти.

Відомості щодо дотримання академічної доброчесності. У дисертації та наукових публікаціях Гао Десян відсутні порушення академічної доброчесності.

Зауваження до дисертації. Зауважень немає.

Висновок щодо відповідності дисертації встановленим нормам.

Вважаємо, що дисертаційне дослідження Гао Десян «Формування готовності майбутніх учителів музики до керівництва вокально-хоровими колективами учнівської молоді» відповідає вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261, пп. 6, 7, 8; Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 і може бути рекомендоване до захисту у разовій спеціалізованій вченій раді зі спеціальності 014 Середня освіта (музичне мистецтво).

Рецензент:

**кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри теорії та методики музичної освіти,
хорового співу і диригування
факультету мистецтв
імені Анатолія Авдієвського
НПУ імені М.П. Драгоманова**

Л.П. Степанова
Заступник заступника
НПУ ім. М.П. Драгоманова
Підпис
«22» 20 22 р.